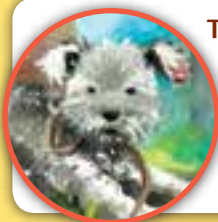

Nem ártana egy anyai öl.
Elbújni benne
mindenki elől.
(3. old.)

De vigyázzatok,
más ne fésülje,
csak ti ketten,
mert nagy baj
lesz. (5. old.)

Tartalék pórázom
nincsen, holnap
spárgával a nyakam-
ban mehetek majd
sétálni. (15. old.)

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LXIII. ÉVFOLYAM • 701. SZÁM

5.

2019. MÁJUS

SZŐCS MARGIT

Ha meg- növök

Anya,
ha megnövök,
ruhacukrász leszek,
méretet rólad
sósrúdakkal veszek,
s míg eszed a
rigójancsit,
vargabélest,
szavarint,
sütők neked
torta-turbánt,
rétes-ruhát,
palacsinta-pelerint.

Anyá,
ha felnövök,
te leszel a
kedvenc gyerekem,
a kiságyad
minden reggel
bevetem,
a leckéd helyetted
én tanulom, én írom,
az ebéded,
ha nem finom,
megeszem én,
kibírom.
Engedem,
hogy ugrálj, pancsolj,
krumplit tégy
a gyümölcsprésbe,
hogyha nagyon
unatkoznál,
vagy belefáradsz
a pihenésbe.

CSILLAG ISTVÁN rajzai

TÓTH ÁGNES

Anyák napi szabadnap

Anyák napján pihenni viszem anyát.
A parkban hintába ültetem.
Nézem, ahogy a szél fújja a haját,
míg előre-hátra lengetem.

Aztán leülünk a szökőkút mellé,
majd előveszem a zsemlémet,
morzsákat szórunk a galambok elé,
és a titkaimról mesélek.

Hajába tűzöm a pitypangvirágot,
a vállára hajtom fejemet,
és elmondom, hogy
nincs szebb a világon,
mint a köztünk lévő szeretet.

CSEH KATALIN

Anyák napjára

Tulipánok nyílnak éppen,
leszedtem most a legszebbet,
és átnyújtom neked, anya,
hogy örüljön szíved, lelked.

Hogy örüljön szíved, lelked,
elkerüljön szomorúság,
legyél vidám, derűs, lelkes,
mint rügysző cseresznyeág.

Mint rügysző cseresznyeág,
mint a nyári nap sugára,
szép szemedben ott ragyogjon
gyermeked boldogsága.

Gyermeked boldogsága
kísérjen el mindhalálig,
járdál, anya, azt kívánom,
szerencsével vágytól vágyig.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Anyák napi induló

Anya leginkább olyan, mint a polip,
egyszerre mindent eligazít,
míg egyik kezével vasal,
másikkal már adja rám
reggelente az egyenruhám.
Félálomban az asztalhoz ültet,
tea gőzölög, rántotta sárgáll,
tízórait ken, megtölti vízzel
a kulacsom, s az ajtóban vár rám.
Csak cipőt, kabátot kell vennem,
s levegőt, mert tán, ha rajta múlna,
azt is venne, kinézem belőle.
Így indulunk reggelente útra.

LÁSZLÓ NOÉMI

Csak egy

Anya csak egy van, mondják.
Ez sajnos mégsem bizonyosság.
Néha mindenhol anya van.
Fogd össze, kösd be, húzd meg szorosán.
Úszócucc, sampon, kaja, hegedű.
A gondoskodás ezerrétegű.
Tanulj, viselkedj, légy fegyelmezett.
Ha lusta vagy, félrecsúszik az életed.

Máskor meg sehol semmi anyalény.
Az ember ácsorog a káosz közepén.
Sehol egy féltő kar, egy mosoly, egy puszi.
Nem látszik rajta: ő is valaki.
Csak foltos, borzos, maszatos szegény.
Mint egy kötelező, vaskos magyar regény.
Olyankor nem ártana EGY anyai öl.
Elbújni benne mindenki elől.

Aranyhajú Annuska

Tiszaháti népmese

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy tisztás és a tisztáson egy kis ház. Ebben lakott az erdőkerülő a családjával: hat gyermek, két nagyszülő, a dédapa, a dédanya meg az édesszülők.

Az embert Faragó Jánosnak hívták, mivelhogy mindig faragott. A felesége meg kifestegette mindenféle fű, fa levelével, kergével, virágjával, amit az ura fabrikált. Olyan szép dobozkák, kereszttek, bábuk meg lovak lettek abból, hogy bizony szívesen vette mindenki tőlük a közeli falvakban. De kellett is nagyon a pénz. Sok volt a száj, aki evett, és kevés a kéz, aki dolgozott.

Egyszer elindult János a faluba árulni. Hát ahogy ment, észrevett egy kis öreget, aki a folyócskát ugrálta át, és mondogatta:

– Megfiatalodom én, király is leszek én.

János is kedvet kapott, hogy átugorja a patakot, de beleesett mindenestől a vízbe.

Dühösen kimászott, s előszedte a tarisznyájából a sok széjjelázott holmit.

– Ne búslakodj, cimborá – szölt az ugrálós ember –, megveszem én tőled így is, ahogy van. Kapsz annyi aranyat, hogy rö-

gton meggazdagszol, csak azt add nekem, amit még nem is láttál otthon.

Gondolkodott egy darabig az ember, hogy mi lehet otthon, amit ő még nem látott eddig, de nem tudott rájönni. Így aztán könnyen odaigért az ugrálós embernek.

Az pedig megrázta a ködmönét, s úgy ugráltak belőle az aranyak, hogy alig győzte szedni a szegény ember.

Megindult hazafelé, de úgy elálmosodott, hogy lépni se tudott. Ledőlt egy bokorba. Mikor felébredt, a tarisznya nem volt sehol. Mehetett haza üres kézzel.

Míg ő odajárt, a feleségének egy szép kislánya született. Búsult nagyon az ember, hogy éppen most nem hozott semmit.

Elmesélte a feleségének a dolgot úgy, ahogy megesett vele. Az meg csak sírt-rítt, hogy nem lesz a kislányuknak még kicsi pendelye se.

Ám egyszerre csak látják, hogy ragyogni kezd a csöppség feje, mintha a nap aranyozná be. Színtiszta arany volt a haja!

Elkeresztelték Aranyhajú Annuskának. Ő lett minden örömük, boldogságuk. Úgy nőtt napról napra, mint a kender. Alig volt egyéves, már beszélt.

Egy zivataros éjszakán kivágódott az ajtó, és belépett a kis ugráló ember:

– Hallod-e, koma – mondja Faragónak.

– Nem viszem el Annuskát, mert látom, nagyon szeretitek, de adj helyette egy másik gyermeket; nektek van még hat.

– Nem adom én egyiket se – mondta Faragó. – Az aranyat ellopták tőlem, nem így állt az alku. Ha néked gyermek kell, keress másutt, nekünk mindegyik egyformán kedves. A mindennapi kenyér kikerül mindnek.

– Jól van, Faragó – mondta az ugráló ember –, most az egyszer megszabadulsz tőlem. Aranyhajú Annuskát fésüljétek meg sokszor, meglátjá-

tok, mindig kiesik majd egy-két arany a hájából. De vigyázzatok, más ne fésülje, csak ti ketten, mert nagy baj lesz.

Este az anyja alig húzta végig a kislány haján a fésűt, kiesett egy aranytallér.

Másnap a szegény ember megvette, amire már hónapok óta szüksége volt.

De a szomszédasszony meghallotta, amit a kis ugráló ember mondott. Megvárta, míg otthonról elmegy mindenki. Oda-settenkedett Annuskához. Hiába sivalkodott, elkezdte fésülni. Hullott az aranytallér, csak úgy pergett.

Az aranyakat odaadta a fiának. Vettek egy szép házat, tartottak szolgálot, kisinast, volt ott minden, csak az aranyak fogytak lassan-lassan.

Aranyhajú Annuska beteg lett. Se nem evett, se nem ivott már három napja.

Egy este azt mondja, öleljék fel őt, és vigyék ki a patak mellé. Felvette az édesapja, utánament az édesanyja. Ott Annuska kiugrott az apja öléből egyenesen bele a patakba.

A patak mély volt, Annuska elmerült, csak aranyhaja úszott a víz színén. Az édesanyja utánvetette magát.

Egyszerre csak ott terem a kis ugráló emberke:

– No, János – mondja. – Mi lett volna jobb: ideadni Aranyhajú Annuskát, vagy most mind a kettőt elveszíteni?

– Ne bánts engem, jóember – szól Faragó –, hiszen majd az eszem veszem így is.

– No, amiért jónak nevezted, még egyszer segítek rajtad – mondta az ugráló emberke. – Fogd ezt a merítőt, mérítsd meg a patakban, aztán öntsd ki magad elé.

Így tett az ember. Abban a percben ott állott előtte Aranyhajú Annuska is meg a felesége is, de még vizesek se voltak.

Mikor kiörülték magukat, látja az ember, hogy asszonyának is meg Annuskának is csupa csillogó aranytallér a ruhája. Összeszedték a sok aranyat, s megköszönték tisztességesen a kis ugráló emberkének.

Otthon aztán elkezdtek gondolkodni, hogy ez a sok jó nem jöhetett rossz embertől. Okos dolog lenne megkérdezni, kifélemiféle. Ha rendes ember, akkor Annuskát hozzá adják feleségül, de csak egy kikötéssel: ne vigye messzire tőlük.

Amint így tanakodnak, látják, hogy egy gyönyörű hintó áll meg az ajtó előtt. Kiszáll belőle egy daliás királyfi, és egyenesen odaáll Faragó János elébe:

– Itt vagyok. Elveszem feleségül Annuskát. Én voltam az a kis ugráló ember, de most már felszabadultam az átok alól. Tudtam én, amikor először találkoztunk, hogy csakis Aranyhajú Annuska válthat meg engem. Most megint király vagyok. Ha azt kívánjátok, hogy itt lakjunk, itt fogunk lakni. Már készen áll a palota, nézzetek ki az ablakon.

Szaladtak mindnyájan az ablakhoz, s hát ott állott egy csodálatosan szép palota.

A lakodalmat hamar megtartották. Nem kellett már félni, hogy ne tudja meg senki, hogyan hull a tallér Annuska hajából.

Mindennap más-más testvére fésülte, s így mindnyájan meggazdagodtak. Boldogan élnek talán még ma is.

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Búbos banka

Búbos leszek, most még
búbtalan vagyok.
Később majd beszélek,
most még hallgatok.

Anyám épp mesét mond,
sok benne a BÚ.
Arról szól: a fészünk
kevésablakú.

Messze röppen aztán,
délre visszatér.
Bejárja a ligetet
pár jobb történetért.

Beszámol a fákról,
hogy lombjuk éled-e,
S milyen ma a fogadók
ebédkészlete.

Mint kifestőskönyvet,
színezem magam.
Rozsdássárga tintám
Födi már nyakam.

JÓZSEF ATTILA

Hangya

A bábok között elaludt a hangya.
Szél, a bábokat most el ne fúdd!
Különben jó az is.

Kis, fáradt fejét csillámokra hajtja,
és alszik véle csöpp árnyéka is.

Egy szalmaszállal fölkelteni szépen!
De jobb, ha már indulunk haza,
erősen beborult –

A bábok között elaludt egy hangya,
és – hopp – egy csöpp
már a kezemre hullt.

KISS LEHEL

Anya alszik

Anya elaludt a széken,
mint egy angyal, olyan szép.

Pici ruha a kezében.

Föl ne keltsük semmiképp!
Egy hónapja nincs nagy hasa.

Egy hónapja folyton ébren
les és fülel, hogy a baba
nyöszörög vagy rúg-e éppen.
Anya most ül, s alszik végre,
mint egy angyal, olyan szép.

Pici ruha csüng kezéből.
Föl ne keltsük semmiképp!

Tollhegy

„Harangoznak délre, foly’ a kakas vére!” – énekelte minden nap nagymamám, mikor a harang megkondult. Én pedig teljesen le voltam nyugőzve, és feszített a borzongató kíváncsiság: mi lehet az összefüggés a harangszó és a kakas vérehullása között? Vagy talán a bádogkakas vére folyik a torony tetején? Jó volna meglesni egyszer! Azt hiszem, ez a versike volt ez első nagy találkozásom az irodalommal.

Családunkban nagyszerű történet-, mese- és versmondók voltak, könyvet lehetne írni mindegyikükről. Apai nagyatám hét évet töltött hadifogságban, volt miről beszámolnia. Édesapám bibliai történeteket mondott lefekvés előtt, hozzá még rajzolt is. Egyszer Dávid és Góliát történetét egy vöröshagymával és egy apró fokhagymagerezddel játszotta el. Anyai nagymamám húga buzgó természetjáró volt, s minden útból szájkótollal, rezgőfüvel, csipkebogyóval, számacsokkorral együtt egy-egy verset, éneket is hozott haza. De mindez nem volt elég. Azok a történetek, versek is érdekelték, amik családi könyvtárunk polcain várták, hogy megismerjem őket. Így esett, hogy ötéves koromra megtanultam olvasni és írni is.

Elsős koromban írtam le az első saját, rímes sorokat. Magával ragadott az alkotás öröme. Rövid idő alatt füzetek sokaságát írtam tele. Utólag úgy lapozgattam őket, mint valami fényképalbumokat. Kedves élményeket elevenítettek fel bennem ezek a butácska, de őszinte versikék.

Negyedik osztályos lehettem, amikor először láttam nyomtatásban a nevemet, épp a Nap-sugárban! Abban a pillanatban tudtam, hogy a sorsom eldőlt: életreszóló kapcsolatom lesz az írott szóval, a könyvvel, a verssel. Visszahúzódó, szükséztavú, társaságkerülő, izgulós gyermekként felismertem, hogy leginkább az írásban tudom kifejezni magam. Így van ez mind a mai napig. A Jóisten különleges humora és ajándéka, hogy mégis lelkipásztor lett belőlem – és három csodálatos gyermek édesapja.

Vásári póló

Boldizsár azért várta a hétvégét, mert Anya megígérte, hogy elmennek a ligeti vásárba, ahol az égvilágon minden kapható. Ezt onnan tudta, hogy padtársa, Csongi múlt hétfőn megjelent néhány ott vásárolt, szuper mütyürel, melyeket körbe adogatott a pad alatt.

Szombaton reggel Boldi lázas izgalomban pattant ki az ágyból, gyorsan öltözködött, reggelizett, hogy minél előbb indulhassanak. Először fordult elő, hogy neki kellett Anyára várnia, és nem fordítva. Az ajtóban toporgott türelmetlenül, kezében egy tele zacskó aprópénzzel. A pénz nagy része szerencse-pé debatesz, az elmúlt évek során találta az utcán, piacon, áruházak földjén, a többi Anya, Apa, vagy a nagyszülei ajándékozták neki, amikor rendet raktak táskáikban vagy kiürítették zsebeiket.

– Kérem ide azt a pénzt, hogy tegyem be a táskámba – mondta Anya az indulás pillanatában.

– Én szeretném vinni, az én gyűjteményem –, erősködött Boldi, és szaporán szedte lábát a villamosmegálló irányába.

A Liget tele volt áruval gazdagon megpakott sátrak soraival. Boldi azt sem tudta, melyiket válassza. Az óriásplatán árnyékában aztán rábukkant egy régi és új csecsebecséktől roskadozó standra, ahonnan nem is mozdult el mindaddig, amíg az utolsó fillérig el nem költötte a pénzét. Három szatyrot töltött meg mindenféle színes golyóval, bigyóval, szurkapiszkával, amelyek nagy részét a hajóépítéshez kívánta felhasználni nagyapja műhelyében. Az öreg árus elégedett volt a vásárral, szalmakalapjába seperte a halom aprópénzt, majd elővett a pult alól egy színes pólót.

– Ezt az első vásárlónak szántam – mondta, és átnyújtotta Boldinak.

A kisfiú örömmel fogadta az ajándékot, mert a pólóról két hasonló korú csibész vigyorgott rá.

Másnap reggel örömmel bújt új pólójába, és zsebre vágott néhányat frissen szerzett kincseiből, hogy eldicsekedhessen velük az iskolában.

Az osztályban kirámolta zsebei tartamát a padra. A gyerekek köréje sereglettek, egymást lökdösve turkáltak a halomban, megszakértették Boldi szerzeményeit, de a pólónak volt a legnagyobb sikere. Irigyledve nézték, és felváltva érdeklődtek, hogy hol lehet ilyet vásárolni.

– Ugye milyen jópofák? – kérdezte Hanna Csengétől a szünetben.

– Kik?

– Hát a két bunyózó fiú Boldi pólóján.

– Nem bunyóznak azok, hanem fociznak – helyesbített Csenge.

– Dehogyan – szólt közbe a mellettük sétáló Lili –, sárkányt eregetnek.

– Fogadjunk, hogy bunyóznak! – mondta Hanna.

– Fogadjunk, hogy fociznak – vágta rá Csenge.

– Fogadjunk, hogy sárkányt eregetnek – erősködött Lili.

– Cik-cik-cik, elveszítettétek a fogadást – kárörvendett mögöttük Boti –, egyikőtöknek sincs igaza, mert legyet fognak. Ha nem hiszitek, gyertek nézzétek meg.

A gyerekek elindultak megkeresni Boldit. Az osztályban találták rá, éppen ceruzát hegyezett. Lecövekelték előtte; négy kíváncsi szempár szegeződött a pólójára. A gyerekeknek azonban rá kellett döbbsenniük, hogy mindannyian tévedtek, mert a pólón levő fiúk is ceruzát hegyeznek.

Becsengettek. A gyerekek szétszéledtek, leültek a helyükre. Belépett a tanító néni, és elkezdődött az olvasásóra.

– Ma egy becsapós szöveget olvasok fel nektek. Nagyon figyeljete, mert a végén mindenkinek el kell mesélnie, mit értett meg belőle – mondta a tanító néni, és hozzákezdett a felolvasáshoz.

Boldizsár igyekezett figyelni, az első öt mondatot még sikeresen követte, de aztán képzelete egészen más irányba vitte. Eszébe jutottak a zsebében lapuló herkentyűk, ezekről tervbe vett hajója, no meg az is, hogy nagytatája műhelyében tegnap milyen finom rizsfelfűjtat uzsonnázott. Nem is vette észre, hogy közben a tanító néni félbeszakította a felolvasást, és elkezdett szemmel nézte őt és a pólóját. Arra riadt fel, hogy a néven szólítja:

– Boldizsár, te nem figyelsz!

– Figyelek, tanító néni – szepent meg Boldi.

– Dehogyan. Egészen máshol jár az eszed: hajóépítésen, finom falatokon. Úgye nem tévedek? – kérdezte a tanító néni.

– Honnan tetszik tudni? – csúszott ki az elképedt Boldi száján.

– Nem vagyok gondolatolvasó, csak jó megfigyelő: észrevettem, hogy miközben szemed a semmibe réved, a pólódon levő fiúk folyton változtatják elfoglaltságukat. Nem volt nehéz kitalálni, hogy mindig azt teszik, amire gondolsz.

Boldi ijedten pillantott a pólójára. A két fiú is ijedten nézett vissza rá. Az osztálytársak jól mulattak a jeleneten.

Boldizsár azonnal levetette volna az áruklódó pólót, ha lett volna mibe átöltöznie. Nem tetszett neki, hogy a fejébe látnak. Haragosan nézett a két fiúra, azok meg ugyanúgy rá. A következő órákon nem volt könnyű dolga: csak a leckére gondolhatott, hogy a póló-fiúk se tegyenek egyebet.

Az utolsó szünetben aztán támadt egy ötlete: kijelentette, hogy bárkivel elcseréli a pólóját. Biztos volt benne, hogy a népszerű ruhadarab könnyen gazdára talál. De tévedett. A reggel még lelkes osztálytársak úgy tettek, mintha meg sem hallották volna ajánlatát. Boldi elhatározta, hogy Anya segítségével az újságban, az interneten fogja hirdetni a különleges darabot. No meg Nagymama révén e mese utolsó soraiban:

Kedves meseolvasó, soha vissza nem térő alkalom ez.

Mondd, cserélsz-e vele?

A mese
megszületését
támogatta:

nka

Nemzeti Kulturális Alap

COMENIUS NAGYAPJA MAGYAR VOLT

De ki volt Comenius? – kérdezitek, kis nyomkereső társaim. Ti még nem hallottatok róla, de tanítóitok tudják, hogy ő minden idők egyik legnagyobb pedagógusa, a neveléstudomány atyja. Berecki olvasóink is naponta találkoznak a nevével, ugyanis róla nevezték el iskolájukat. Hogy miért? Életútja nem kötődik a székely faluhoz, de ott is, akárcsak a világ sok-sok iskolájában az ő tanításai alapján nevelik a gyermekeket a tudás tiszteletére, emberségre és istenhitre. A sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskolának még nyomósabb oka van arra, hogy nevét viselje: a nagy tudós négy éven át a pataki kollégium tanára volt.

1592-ben született Csehország keleti, morvák lakta tartományában. A világ cseh vagy morva tudósként tartja számon, egyik írásában maga is Morvaországot nevezi édes hazájának, önéletrajza szerint nemzetisége morva, anyanyelve cseh. Morva neve Jan Amos Komenský volt. Ezt latinosította Johannes Amos Comeniusra. Akkoriban sok tudós használt latin nevet, hiszen a tudomány nyelve a latin volt. Ő maga is latinul írta könyveit. A latin Comenius néven ismeri és tiszteli ma is az egész világ.

Mi is csak azért firtatjuk eredeti nevét, mert ez vezet nyomra bennünket.

Több korabeli forrásból is kiderül, hogy nemcsak a Comenius, hanem a Komenský is felvett név, azt jelenti, komnai, azaz Komnából való. Ez egy falu a tudós születési helyéhez közel. Itt volt tisztartó és bíró Comenius nagyapja, aki a családban elsőként toldotta nevéhez a Komenský-t: Jan Szeges Komenský, azaz Komnai Szeges János.

Ez bizony magyar, mégpedig székely név. A Szeges mellett egy sereg magyar családnevet találunk a környék egyházi anyakönyveiben. Maga a járás neve Űherské Hradiště (jelentése: Magyarföldvár). A falu, ahol Comenius gyermekeskedett, s talán született is, Űherský Brod, azaz Magyararrév. Márpedig ha egy körzetet, egy települést Magyarának neveznek, ott számottevő arányban kellett magyaroknak élniük.

Honnan kerültek oda? A szomszédos Magyarországról. Akkoriban ugyanis idáig terjedt Magyarország. Ami ma Szlovákia része, az hajdan a magyar Felvidék volt. Az ország határait, azaz a gyepükre várakat építettek, és székely határőr katonákat telepítettek. Egyik ilyen vár lehetett Magyarföldvár (Űherské Hradiště), és egy székely határőr leszármazottja

Comenius nagyapja, Szeges János.

Más kutatók szerint a Szegesek sok magyar családdal együtt a Dózsa György vezette parasztháború leverése vagy a mohácsi vész után menekültek Morvaországba.

A sokáig zárt közösségben élő magyarok idővel beolvadtak a többségi morva lakosságba, de a település- és családnevek elárulják az eredetet. Ha megőrződnek. Comenius családjában sajnos a nagyapa Szeges Jánosból Jan Szeges Komenský lett, az apa, Szeges Márton már ki is hagyta nevéből a Szegest: Martin Komenský néven vált ismertté mint

Comenius,
a nemzetek tanítója

Írjátok meg a két magyar történelmi esemény évszámát.

Uherský Brod (Magyarrév) tekintélyes polgára, a Morva Testvérek vallási csoport híve.

Ez a hitközösség gondoskodott a korán árvaságra jutott Comenius neveltetéséről, és tanulmányai befejeztével ennek lett lelkesze, később püspöke. Sok csapást mért rá az élet. Felesége és két gyermeke a pestis áldozata lett, faluját elpusztította a válásháború. Hittársaival együtt a lengyelországi Lesznóba menekült. Minél többet szenvedett, annál inkább aggódott embertársaiért. A bujdosás éveiben is azt kutatta, mi tehetné jobbá a társadalmat. A megoldást a nevelésben találta meg. Vallotta, hogy csak a keresztény hitre és a tiszta tudományokra tanító iskolák menthetik meg a világot.

1650-ben Lorántffy Zsuzsanna fejedelemasszony és fia, Rákóczi Zsigmond meghívására Sárospatakra érkezett, és 1654-ig a református kollégium tanára volt. Hozzá látott egy hétosztályos elemi iskola felállításához, melynek diákjai számára itt írta meg (természetesen latinul) két legismertebb művét: *Az iskola mint játékszín* és *A látható világ képekben* című tankönyveket. Utóbbinak képeit maga rajzolta. Sok nyelvre lefordították, és évszázadokon át Európa-szerte ebből tanultak a kisdíákok.

Sárospatak után ismét Lesznóba, majd Hamburgba, végül Amszterdamba költözött. Itt halt meg 1670-ben. Életét – csupán dióhéjban – azért meséltem el, hogy felvilanthassam emberi és szellemi nagyságát.

Comenius 350 évvel ezelőtt megfogalmazott elvei a nevelésről, az iskoláról ma is érvényesek. Ő az első modern pedagógus, a nemzetek tanítója. Életműve az egész világe. Nemzetként a csehek, azon belül is a mor-

Mester és tanítványa Comenius tankönyvéből

vák vallják magukénak. Azzal, hogy kinyomoztuk, apai ágon magyar származású, nem akarjuk kisajátítani, magyarnak kikiáltani, de az igazságot mindenkinek tudnia kell róla. 1968-ban Milada Blekastad, cseh származású norvég kutató, majd több életrajzíró is bizonyította, hogy Comenius eredeti családneve Szeges volt.

Miért nem tudja ezt minden magyar?

Miért nem tudja a világ?

Comenius a Morva Testvériség lelkészeként erős morva öntudattal is vállalta magyar őseit. Utolsó művének ajánlásában áthúzta a megkezdett Komenský nevet, és azt kanyarította oda: Szeges.

Mi miért nem vállaljuk őt?

Pedig jól ismerte nyelvünket, sokat írt sajátosságairól. De mindennél értékesebb számunkra sárospataki beköszöntő beszéde, amelyben így szólítja meg a magyarokat: *O, mi Hungari, dilecti mei Hungari, Hunni; dilecta Hungara gens!* – *Ó, magyarjaim, kedves magyarjaim, hunjaim, kedves magyar nemzet!*

Zsigmond Emese

*Tota vita schola est.
Iskola az egész élet.
Comenius*

Év végén!
3 díjat!
sorsolunk ki

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtesek.php

Hamvas, a házörző macska

Véletlenül került hozzánk. Öklömnyi nagyságú volt és hamuszürke. Keservesen nyávogott az állomás egyik sarkában. Amikor egy számára szimpatikus embert látott, nekiiramodott, a lábához dörgölődött, aztán vagy félrerúgták, vagy megsimogatták, de hazavinni senki sem akarta. Amikor unokám, Szendi lábához dörgölődött, ő kijelentette, hogy aki a cicát ide kirakta, az lelketlen, semmi ember. Hát mi nem voltunk azok, így a gombolyag bekerült Szendi kabátkája zsebébe.

Hát így került hozzánk Hamvas, mert a színe miatt így neveztük el. A konyha egyik sarkában helyezkedett el, közel az ajtóhoz, hogy ki is mehessen az udvarra, be is jöhessen, ha kint hidegre vált az idő, vagy elered az eső. Úgy megszokta minálunk, mintha itt született volna, sőt, Morgót, a kutyát is rendre utasította, főleg ha az ő tányérkájába is belekajtatott. De máskülönben jó barátok voltak, a kertben garázdálkodó vakondra is

együtt vadásztak, együtt heverésztek a zöld fűvön vagy Szendi ölében. Így teltek a napok, hetek, hónapok, Hamvasból pufók macska lett, olyan kényeskedő, de a padláson éjjel hancúrozó peléket elkergette, és ügyelte, hogy a házhoz nem tartozó állat ne zavarja az udvar lakóit. Főleg a szomszéd malacai féltek tőle, ahogy meglátták, szaladtak a kerítésen túlra.

Egy szép nap aztán eltűnt Hamvas. Kerestük, hívtuk, nem találtuk. Nagy volt a sírás-rívás, az egész család sajnálta. Még Morgó is búslakodott, pedig ő érezhette, hogy hol lehet. Erről azonban semmit nem árult el. Egy reggel megoldódott a rejtély. Szendi kelt fel elsőnek, s amint kiment a konyhába, mocorgást hallott a sarokból. Csodák csodája, ott feküdt Hamvas. De nem egyedül, hanem négy Hamvaskéval együtt. A padláson jöttek világra, éjszaka a mamájuk a szájában hozta le őket a konyhába.

Szépen cseperedtek, már járkáltak az udvaron, amikor az eset történt. Senki sem volt odahaza, még Morgó is valahova elcsatangolt, amikor belopózott egy tolvaj. A kutyától félt, folyton az ől felé kémlelt, így az ajtó előtt belebotlott az egyik Hamvaskéba, s félrerúgta az útból. Na, csak ennyi kellett Hamvasnak. Az arcának ugrott, és karmolta, harapta. Morgó meghallotta a zajt, hatalmas ugrásokkal meg is jelent, és a tolvaj hátsó felébe harapott. Amikor Morgó elengedte, a tolvaj el akart szaladni, de már megint üvölthetett: Hamvas újból megtámadta. Szabadulni szeretett volna, futott a kapu felé, de néhány lépés után Morgó ismét beleharapott. A nagy csetepatéra átszaladt a szomszéd, így a tolvaj rendőrkézzre került. Szendi pedig büszkén simogatta mindkét állatot, majd egy táblára felírta:

Vigyázz, harapós kutya és karmolós macska! Ha nem futod 9,9 másodperc alatt a százat, kerüld el ezt az udvart! A kutyám simán lefutja! A macskám még gyorsabb!

Hamvas, a pótmama

Nem tudom, igaz-e vagy sem, de sokan azt állítják, hogy a macskák csak háromig tudnak számolni. Hamvasunknak négy kiscicája született. Édesek, ügyesek, szépek voltak, de főleg álmosak. Aludtak naphosszat, mert nekik ez volt a feladatuk. Nőniük kellett. És nőttek is.

Előbb elvitték a faluba a legjobban kikerekedett állatkát. Hamvas megszámolta a kiscicákat: egy, kettő, három, megvoltak, és nem idegeskedett. Aztán elvitték a szürke csikost. Ezután is megszámolta a megmaradtakat: egy, kettő, s a harmadikat nem lehetett. Nyávogva keresgélgni kezdte. A végén csak lecsillapodott, mert meg kellett etetnie a cicusokat.

Ekkor történt, hogy nagy vihar kerekedett, a szél csapkodta az ablaküveghez a nehéz esőcseppeket, dörgött, villámlott, de úgy, hogy Tappancs, a behemót kutya is az asztal alá húzódott ijedtében. Az égszakadás-földindulás akkora volt, hogy ágát törte az udvaron terebélyesedő nagy diófának. Mikor csitult az égiháború, Hamvas elindult tovább keresni a harmadik kiscicát. Sötétedett, amikor megjelent szájában egy kis szőrmókkal, egy már szemenyílt, bundás mókuskölyökkel. A diófa mellett találhatta, az anyjával és társaival nem tudni, mi történt. Mókucit, mert így neveztük el, a kiscicák közé rakta. Megszámolta őket: egy,

kettő, három. Mind megvoltak, hát megnyugodva lefeküdt a kis állatkák mellé.

Teltek a napok, nem is történt semmi baj. Mind a három apróság szépen gyarapodott, Hamvas gondos mamájuk volt. A cicák éjszakánként nekiindultak portyázni. Mókuci sokáig Hamvas mellett téblábolt, aztán egyszer csak felkúszott a fenyőfára, és a tobozokban lévő magvakat kezdte rágcsálni. Ki tanította erre, nem tudni. Eleinte viszatért Hamvas mellé, főleg aludni, de egy szép nap eltűnt.

Sokáig senki nem látta. Addigra a kiscicák is felnőttek, önálló életet kezdtek élni.

Már kezdtük elfelejteni Mókucit, mikor a lombok közötti csatt-csatt csettintésre figyeltünk fel, később az ablakon kezdett kaparászni valaki. Mókuci tekintett ránk az üvegen keresztül. Kimentünk a teraszra, odajött hozzánk. Hamvast kereshette, s amint meglátta, hogy a konyhában heverészik, odasietett hozzá, s hozzádörgölődött köszöntésképpen. Hamvas is végignyalta néhányszor úgy, mint kicsi korában. Mókusunk nem sokáig ült bent. Kijött a házból, felszaladt az egyik fára, majd percek múlva többedmagával jött vissza. Négy mókuskölyök ugrált a nyomában. Jött bemutatni őket. Mintha azt mondta volna: „Éppolyan jó mamájuk leszek, mint nekem Hamvas volt.”

DÖME ZSUZSA

Kuty napló

Lesz még Budán kutyavásár

Sosem szerettem a természetellenes szagokat, ha csak tehetem, messzire elkerülöm a lakkok, festékek átható illatát. Ma azonban nincs menekvés: a szomszédunk elszántan mázol. Orrfacsaró bűzű festéke befog fát, fémet, műanyagot. Ken is vele lelkesen mindent. Nem szeretnék ecset lenni a kezében, mert olyan mámorral mártogatja a dobozba, hogy szegény lószőr szerszámnak minden szála égnek áll. Egykettőre rozsdabarna színt kap kerítés, pad, ereszcsonna, kapu.

Szemmel tartom helyette addig a terepet, hadd dolgozzon kedvére. Füttyörészve kenceficél, én meg közben igazi házőrzőként hangosan intem óvatosságra a környéken ólálkodókat:

– Vigyázat! Ebben a házban mázolnak!

Strázsamesteri szerepemnek akkor szakad vége, amikor a kapurészen kikandikáló fülem a frissen festett kapufélfához tapad. Tapad? Ragad! Mesterséges vegyületekkel szembeni iszonyatom rögvest tetőfokára hág: hanyatt-homlok gázolok át a festékes és hígítócsővön, nyűszítve inalok kedvenc zugomba.

– Na, megállj csak! – nyalogatom boszszankodva ragacsos irhámát. – Lesz még Budán kutyavásár!

Elhatározom, hogy bosszút állok, de nem érek rá a bosszúállás stratégiáján spekulálni, mert váratlanul újabb dolgom akad: az udvar hátsó szegletében nyitott ajtókkal vár rám a szomszéd új autója. Gyanakodva szaglászom körül. Naná, hogy megnézem, akad-e benne egy kis szimatolni való! Átsettenkedem a jelképesen – és megjegyzem: teljesen fölöslegesen – húzott kerítés alatt, s hopp, máris a vezetői ülésen termek. Hogy ez a járgány mennyire kényelmes! Az Isten is bóbiskolásra teremtette!

Alkonyatba nyúló szendergésem végeztével elégedetten tekingetek körül. Lámlám, válogatott ízlésem most sem hagyott cserben! Ezt a színharmóniát! Barna festéknyomos tappancsom keresve se található volna illőbb környezetet az autó drapp ülészeténél! Ezt aztán a kutya se nyalja le róla!

Ha ezt a szomszéd meglátja! És rájön, hogy ez a festék nemcsak fémmre, fára – kárpitra is jó...

De azt már nem várom meg. Spuri! Az a néhány festékes vödör, amit iszkolás közben a szomszéd ajtaja előtt nem minden hátsó szándék nélkül s játszi könnyedséggel felborítok, nem oszt, nem szoroz, a mai végeredményen már semmi esetre sem változtat.

Egy-egy, döntetlen.

Hosszúra engedték a pórázt

Megenged egy megjegyzést? – kérdi sétából való hazatérésünk után udvariasan, de meglehetősen vészjóslóan a szomszédunk, mire Kisgazdim megadóan bólint. Elegendem van a béketűréséből, mindig mindenbe beleegyeznek, most is határozottan azt kellett volna válaszolnia: – Nem!

Ehelyett előveszi fiatalkori képein látott mosolyát, és határtalan érdeklődést színlelve fölnéz a fél méterrel magasabb lakótársra. (Kicsi a bors, de erős, szorongásnak, félelemnek nyomát sem látom rajta.)

– Elengedték a gyeplőt – mondja rosszalóan a szomszéd. (Ez kutyanyelven annyit jelent: hosszúra engedték a pórázt.)

Hát jó, legyen igaza! Lekuporodok a kút tövébe, és módszeresen rágicsálni kezdem a nyakamról még le sem oldott bőrszív pórázt. Ha már egyszer annyira hosszúnak találja!

Kisgazdim türelmesen hallgatja szomszédunk véget nem érő panaszait, amelyeket én a következőkben foglalok össze (kiegészítve természetesen saját véleményemmel):

1. A kutyára ráférne egy alaposabb nevelés. (Gyanítom, hogy nevelési módszere középkori kínzásokat is tartalmaz.)

2. A kutya nem való társasházba. (Kikérem magamnak, én a saját külön bejáratú, önálló kutyaházamban lakom, illetve laktam egészen addig, amíg őfelségére való tekintettel be nem szoktattak a lakásba.)

3. A kutya minden különösebb ok nélkül és állandóan ugat. (Tudhatná, hogy egy kutya a maga visszhangját is megugatja.)

Mondott persze még cifrábbakat is, de azok szó szerinti idézésétől jólneveltségem miatt eltekintek. Mikor végre szusszanásnyi szünetet tartott, Kisgazdim ártatlan hangon megkérdezte:

– És mondja csak, uram! Akkor is ugat a kutya, ha Ön eltávozik hazulról?

– Akkor nem.

– Na, ugye! – örvendezik a Kisgazdim, és lelkendezek vele együtt hangosan vakkantgatva és ugrabugrálva én is, mert éppen abban a pillanatban sikerült két majdnem egyenlő részre elrágnom a bőrpórázt.

– Na, ugye! – mondja diadalittasan Kisgazdim. – Nem lenne semmi gond, ha mindig csak elmenne.

A szomszéd levegőért kapkod, szeme ki-dülled.

– Mindig csak el? És meg... sose?!

Jobbnak látom, ha inkább a rágásba temetkezem. Hadd rövidüljön, hadd szaporodjon az a gyeplő!

...A nap már rég nyugovóra tért – de a szomszéd még mindig tájézkzik...

...Az egésznek persze megint csak én iszom majd meg a levét: tartalék pórázom nincsen, holnap szégyenszemre spárgával a nyakamban mehetek majd sétálni.

Kvak és a kék légivadász

*Psztt, kis cimboráim!
Most éppen
leselkedem.*

Milyen szép a szitakötőszerelem: szív formájú!

Májusban csak úgy pezseg az élet a természetben, minden üdezőld, még nincs nagy hőség. Kellems kint lenni a szabadban, és megfigyelni egy-egy növényt vagy állatot.

Így bukkantam rá erre a beszédes nevű szitakötőre: kék légivadász. Neve hallatán három fontos dolgot is megtudunk róla: csodaszép kék színét, azt, hogy ragadozó, és a le-

vegőben kapja el zsákmányát. Latin neve – *Ischnura elegans* – kecses külsejére utal.

Egész Európában elterjedt faj, nagyon szívós, igénytelen, szinte mindenhol találkozhatunk vele, még a szennyezett vizek, csatornák közelében is vígan éldegél. Igen szapora, a melegebb években a nőstény akár kétszer is lerakja petéit.

A legkisebb a szitakötők közül, hossza 2–3,5 cm, szárnyfesztávolsága 4 cm. Egyenlő szárnyú szitakötő.

Az 1. képen jól láthatjuk, hogy a hím színe eltér a nőstényétől, itt is, mint már megszoktuk a természetben, a fiúk színesebbek.

A 2. képen figyeljétek meg a hím élénk kék színét (erről kapta a nevét), és csodás fekete mintázatát. A nőstény kékes-zöld, fekete mintázatú.

Nagyon érdekes, hogy szemük három színű. Ez jól látható a 3. képen. A szem felső része fekete, a közepe kék, az alja átmegy zöldbe.

A 3. képen épp táplálkozás közben leptem meg. Nézzétek, ahogy vékonyka mellső lábával a szájába tuszolja jókora zsákmányát. Azt már a nevéből kilogikáztuk, hogy ragadozó, és zsákmányát a levegőben, néha a leveleken kapja el. Vadászatkor a lábát használja kosárként, így jó nagy falatokat is sikerül megkaparintania.

Remélem, tetszett nektek májusi fotóriportom hőse, és amikor találkoztok vele a természetben, felismeritek.

Várlak benneteket júniusban is, barangoljunk együtt a természetben, és fedezzük fel együtt lakóit! BRRREKKK!!!!

*Nagyon várom rajzaitokat, fotóitokat!
Mi szépet láttatok a természetben?*

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Szentpéteri Barbara Imola,
Nagyvárad

Lukács Attila Gábor,
Nagyszalonta

Muresan Krisztina Judit,
Dés

Guță Făbián,
Gyergyószentmiklós

Az élővilág édesanyjai

Május első vasárnapján az édesanyákat köszöntjük. Tudjátok-e, hogy gondoskodó, törődő édesanyákból a növény- és állatvilágban sincs hiány. Ezek az édesanyák sokszor meghökkentő áldozatkészséggel, gyengédséggel nevelgetik, ápolgatják, tanítgatják kis utódaikat. Míg azonban az ember csak néhány utódot nevel fel élete során, egyes növény- és állatfajok édesanyjai akár több százezret is.

Anya csak egy van

Némelyik rovar, például a **méhek** és a **hangyák** csoportban élnek, szervezett államot alkotnak, amelyben mindenkinek megvan a maga feladata. Sok-sok dolgozó, néhány here és csupán egyetlen anya van. Ez a **királynő**, akire az egész méhraj, illetve hangyaboly fennmaradásának felelőssége hárul. Az egyetlen szaporodásra képes nőtényként csakis az a feladata, hogy naponta akár több ezer petét rakva biztosítsa az utánpótlást, míg társai mindent megtesznek, hogy zavartalanul végezhesse dolgát – etetik, tisztogatják, védelmezik.

Babahordozóban

Az emlős állatok egyik csoportja olyan fejletlen utódokat hoz világra, hogy azokat még jó ideig egy kis bőrtasakban kénytelen hordozgatni. A babahordozóhoz hasonló erszényben a még csupasz és vak kicsinyek biztonságban vannak, és a csecsbimbókra tapadva szinte folyamatosan táplálkoznak. **Az erszényesek** kicsinyeiket még akkor is sokáig védelmezik, amikor azok már a kellő fejlettséget elérve elhagyták az erszényt. A koala például még fél éven át a hátán cipeli kölykét.

Anya oltalmában

A növényvilágban is számtalan megható példát találunk az utódokról való gondoskodásra. Az úgynevezett **anyafák** körül kikelt, és felcseperedő **csemeték** is számíthatnak a szülő jóindulatára: a fa gyökérzete a földben található gombafonal-hálózat segítségével rákapcsolódik a körülötte cseperedő csemeték gyökerére, amelyeknek így kész tápanyagokat juttat, hogy életben maradhassanak. Amikor az anyafa elpusztul, kidől, a kicsinyek fényhez jutnak, magasra törnek, és maguk állítják elő fotoszintézissel a tápanyagot.

Úgy szeretlek, majd' megeszlek

Az anyai gondoskodás különleges példája a **szájköltőhal** „gyereknevelési” módszere. Az édesanya az ikrákat bekebelezi, s az ivadékokat a szájában neveli fel teljes biztonságban. Amikor a kicsinyek már képesek édesanyjukat követve úszkálni, elhagyják annak száját, de veszély esetén ismét oda menekülnek.

Bébitáp a mamától

Több madárfaj, így a galambok és a császárpingvinek is a begyükben, torkukban pépesített étellel etetik fiókaikat. Ezzel az úgynevezett **begytejjel táplálja** kicsinyét a **flamingó** is. Mivel azonban a táplálékban lévő festékanyagok pirosra festik a madár garatjában elkészült, és felöklendezett bébitápot, úgy tűnhet, mintha a madár a saját vérével etetné kicsinyeit.

Gólya és anyaság

A flamingóhoz hasonló nagytestű madár, a nálunk is honos **fehérgólya**, a magyar **néphagyományban** szorosan kapcsolódik az anyasághoz. A kicsinyeit gondosan etető, nevelő gólyapár a szülői szeretet jelképe. Nem véletlen, hogy a néphit szerint az újszülöttet a gólya hozza. Régen az újonnan elkészült ház csúcsára gólyát, gólyapárt ábrázoló cserép-, bádog- vagy kovácsoltvas dísz helyeztek, a tetőn fészkelő gólyapárt és fészket nem bántották, mert úgy hitték, hogy ez elhozza a házban lakó fiatal pár számára a gyermekáldást.

Kisköpe

Írj össze minél több olyan élőlényt, amely anyák napi költemények, köszöntők szövegében fordul elő! Küldd el a mű címét és szerzőjét is.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

Év végén!
3 díjat!
 sorsolunk ki

Én iskolám, köszönöm most neked...

(Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba)

Nagy kalandok a „kis Váradiban”

Az ezeréves Sepsiszentgyörgy egyik legújabb iskolája, a Váradi mindössze 50 éves, de eredményeink vetekednek a patinás iskolákéval. Névadónk Váradi József honvédfőhadnagy, a szabadságharc vértanúja. Március 15-én minden évben róla is megemlékezünk.

A tanulólétszám növekedése miatt iskolánk 1995-ben új szárnyal, 2002-ben még egy épülettel bővült. Ez a „kis Váradi”, amelyet az elemi osztályok vettek birtokba. Dísztermünk, két tornatermünk, jól felszerelt laboratóriumaink vannak. Iskolánkra a megújulás, az úttörés jellemző. Megyénkben itt indult az első Step by Step osztály 1997-ben, Balázs Réka tanító néni kezdeményezésére. 1998 óta pedig református tagozatunk is van. Minden évfolyamon öt osztály működik, ebből egy román.

A Váradi József Iskola nagy közösségében kisebb családként éli mindennapjait már 20 éve a református tagozat. A tanító nénik: Nagy Noémi, Péter Kinga, Nemes Ildikó, Szabó Ágnes és Jákó Dóra. Áhítatok, folyosós adventi gyertyagyújtások, közös szereplések a templomban, családi napok, kirándulások és köszönésük – Békesség Istentől – köti össze őket, és mutatja meg hitetlen világunkban Isten szeretetének egy csodálatos formáját.

A Step by Step tagozat 21 éve színesíti iskolánk közösségét. Tanítók: Balázs Réka és Halada Melinda, Cserei Hajnika és Vári Kinga, Incze Mária és Mezei Iringó, Bedő Magdolna és Koncz Árpád, Vencz Zita és Badi Kinga. Ezekben az osztályokban író, olvasó, matematika, művészeti és természetismereti sarkokban folyik az élménydús tanítás. Egy

nagy szőnyegen ülve beszélgetnek, hallgatják a mesét, indítják és zárják le a tevékenységeket. Az egyéni naplóírás, a szituációs játékok örömtelivé teszik a tanulást.

A hagyományos osztályokban is gyermekközpontú a tanítás. Kirándulások, csoportmunka, drámajáték, interaktív módszerek színesítik a munkát. A tanító nének: Babos Csilla, Benedek Edit, Czika Ágnes, Tamás Márta, Tankó Blanka, Zsigmond Anna, Balla Enikő, Fodor Mónika, Bardocz Ildikó és Domokos Zsuzsa türelme és kreativitása élményszerűvé teszi az elemisták életét.

A hagyományos és református tagozat diákjai rendszeres olvasói a Szivárványnak és a Napsugárnak. Köszönjük a fényt, a derűt, az örömet, amivel minden hónapban megajándékoznak bennünket ezek a folyóiratok.

Tantárgyversenyek, sportversenyek, színes előadások gazdagítják iskolai programunkat. Az erdei iskola egyik kedvencünk. Néptánc, furulya és modern tánc oktatás is folyik nálunk. Közösen ünnepeljük vallásos és világi ünnepeinket. Büszkék vagyunk arra, hogy diákjaink kitűnő eredményeket érnek el megyei, országos és nemzetközi versenyeken.

Évek óta iskolánkban zajlik a Gyermekszínhátszó Fesztivál Péter Kinga tanító néni vezetésével.

Évente megszervezzük a Váradai Iskolanapokat.

Ez a mi iskolánk. Szeretjük, és büszkék vagyunk rá. Számunka itt van a világ közepe. Váradisnak lenni életreszóló, nagy kaland.

Látogassatok meg, szeretettel várunk!

**Írták Domokos Zsuzsa, Balázs Réka
és Szabó Ágnes tanító nének,
a képeket Szabó Erika készítette**

Levelező

Egy sereg Anyák napi ajándékötletet, verses köszöntőt találsz a májusi Napsugárban, de küldünk olyan írást is, ami tükröt tart eléd: valld be, néha haragszol anyára, ha szigorú, szid, tilt, vagy számonkér. Ilyenkor gondolatban cseréld szerepet vele. Te mit tennél a helyében? Nincs is oly messze, amikor neked is el kell boldogulnod a világ legnehezebb, de legszebb szerepében: szülő leszel.

Köszönjük leveleiteket: **Zsidó Emese Tímea**, Marosvásárhely; **Cala Zselyke Dorottya**, Szatmárnémeti; **Benkő Kitti Vanda**, Oklánd; **Dobos Kinga**, Dániel Norbert, Csíkkozmás; **Fazakas Leonie**, Zabola; **Ivácson Nikoletta**, Gyergyóremete; **Császár Károly Szilárd**, Gyulakuta; **Nagy Alexandra Fanni**, Zilah; **Lukács Attila Gábor**, Nagyszalonta; **Székely Anna**, Négyfalu; a négyfalusi Zajzoni Rab István Líceum III.; a sepsiszentgyörgyi Váradai József Iskola IV. E; a gyergyószentmiklósi Kós Károly Iskola IV. A, a Fogarasy Mihály Iskola III. SbS; a marosvásárhelyi C. Coşbuc Iskola IV. B osztálya; a szilágycsehi IV.; az árpádi IV.; a zabolai IV. B; a krasznahorváti IV.; a kendi III.; a zabolai IV. B; a bükkhavasi IV.; a szamosújvári IV.; a dési III., IV. osztály.

● Igaz, kicsit később, de **Ivóban** is kitavaszkodott, így **Nagy Lenke tanító néni** kisdíákjai kézimunkájuk mellé igazi virágot is szedhettek édesanyjuknak.

● Szívünkhöz nőtt a nyelvőr munka, egyre ügyesebben boldogulunk a szótárak rejtelmében, de a verseket is szeretjük. Csoportképünk a 2019-es Versmondó osztályszakaszáról készült – írta ünnepi hangulatú képükről **Szabó Irén gyulakuti tanító néni**.

● Teljes iskolás létünk támasza és kísérője a Napsugár, ihlet és ösztönző. Kicsik voltunk, nagyok lettünk, de töretlen érdeklődéssel maradtunk olvasóitok. A gyulakuti IV. osztályosok és **Gáll Anna-Rózsa tanító néni**.

● Kedves Nézőink, az osztályhíradó következik! – **Szigeti Anna-Mária tanító néni** osztálya a marosvásárhelyi G. Coşbuc Iskolában televíziót játszik: mindenki azt a műsort vezeti, amelyikhez a legjobban ért.

● **Tóth Ágnes költő**, akinek verseit minden lapszámunkban olvashatjátok, a nagyváradi Szacsvey Imre Iskolában találkozott **Tunyogi Katalin és Nagy Judit tanítónők** osztályával. Tréfás versei, a közös játék és ének mindenkit jókedvre derített.

● Másik munkatársunk, **Cseh Katalin költő Fodor Emőke és Juhos Helga** meghívására találkozott **szamosújvári olvasóinkkal**. Szép emlék marad a közös fotó, az író által dedikált könyv.

● **Sárközi Erzsébet tanító néni árpádi osztálya** gonddal készítette az Anyák napi ajándékot. Összevont osztályukban a kicsik sok tudományt, kézművestitkot ellesnek a negyedikesektől.

● Két szál virágot szabtak, sodortak, ragasztottak **Kőrösi Mária tanító néni szalárdi diákjai**. A harmadik én vagyok – nyújtották át édesanyjuknak.

● **Benedekfi Elza és Simó Klára tanító nénik** harmadikosai a **székelykeresztúri Orbán Balázs Gimnáziumban** nem a kezüket, hanem egyik társukat rajzolták körül, majd festették ki mókásra. Az óriásbohóc farsangi tréfa volt, de az anyukáknak is nagyon tetszett.

Rejtvénypályázat

Csorba Piroska versének két sora a májusi pályázat, azaz VAJNÁR ILONA rejtvényének megfejtése, amelyért öt beküldőnek könyvjutalom jár.

A Rejtvénykirály

VÍZSZINTES

- 1. A megfejtés első sora**
 9. E napon
 10. Övezet
 11. Markod vége!
 12. A máj váladéka
 14. Dorogi Anna monogramja
 15. Fa koronája
 16. LOLA
 18. LEÉL
 20. Bemutat, pl. színdarabot
 22. Répa mássalhangzói
 23. Sáv szélei!
 24. Gyom
 25. Férfinév (EDE)
 26. Zamata
 27. Tejszék!
 28. Igaz Dezső monogramja
 29. Nem hall
 31. Szanaszét dobál
 33. Kisimít páratlan betűi
 34. JEEA
 36. Állatlakás
 38. Ezrelék páros betűi
 39. Kezdődik az este!
 40. Büntető bejegyzés az ellenőrzőben
 42. Salszék!
FÜGGŐLEGES
 2. Napozáshoz használt krém

1	E	2	G	3	4	5	6	K	7	8	9
9			♥	10				♥	11		
12		13	♥	14		♥	15				
16			17	♥	18	19			♥	A	
20				21	♥	22		♥	23		
24			♥	25	D		♥	26			
27		♥	28		♥	29	30				
	E	♥	31		32	♥	33				
34	35			♥	36	37	♥	38			
39			♥	40			41	♥	42		
	D			L					T		L

3. Nem az
 4. Történés mikéntje
 5. Rohan
 6. Sütő András monogramja
 7. Juhkarám
 8. Összedőlt épület
9. A megfejtés második sora
 13. Haladót elhagy
 15. Egyik lábát a másik után teszi
 17. Pára!
 19. RS!
 21. Kisdedóvó Intézet – röviden
 23. ... a világ – szólás
 26. X!
 28. Becézett Izabella
 30. Dédnagyapánk apja
 31. ...-suta, ügyetlen
 32. Rosszabbá tesz
 35. Esdekelnéi kezd!
 37. A közepén éltek!
 40. Időszámításunk előtt, rövidítve
 41. Személyét

Berényi Dorina, Szabadka

A pályázati feladatok megfejtését honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtesek.php

Találd ki!

1

Figyeld meg, mit mondanak a lányok, majd találd ki, melyiküket hogy hívják, és ki kedveskedik az anyukájának május első vasárnapján egy csokor virággal, ki egy finom csokival, és ki saját készítésű kézimunkával.

VÉGRE A SZABADBAN!
Könczey Elemér
karikatúrája

– Melyik a legrövidebb hónap?
– A május, mert az csak öt betűből áll.

...

A süngyerek éjszaka bolyong a kertben. Egyszer csak egy kaktusznak ütközik. Boldogan kérdezi:

– Te vagy az, anyu?

...

– Anyu, olvashatok, amíg el nem alszom?
– Persze. De egy perccel sem tovább!

...

– Anya, lemehetek játszani?
– Ezzel a szakadt házínadrággal?
– Nem, a szomszéd Petivel.

...

– Hova lett a tortaszelet a hűtőből?
– Odaadtam egy szegény, éhező kisgyerekeknek.
– Drága, jószívű kicsikém! És hol van az a kisgyerekek?
– Itt áll előtted...

...

– Anya, kimehetek játszani?
– Ki!
– Hát én!

...

Zsófi nem szeret kézimunkázni.

Anna és Edit jó barátnők.

1

2

Edit mindig csak a csokira gondol.

3

2

Keresd meg, mi a közös kettőnként a képekben. Például a körtefa három gyümölcsöt termett, az anyukának is három gyermeke van.

Áprilisi megfejtések

1. Máté, Tomi, Zoli 2. ...letagadott néhány évet a korából.

Mit gondol...

a két iguána? A legtréfásabb ötleteket közöljük.

Mit gondol a leopárd?

A februári képünkhöz érkezett ötletekből:

- Ez a sétálóutca? Ilyen sebesség mellett én éhen halok.
- Sose vált már ez a tábla?
- Csak 40-essel lehet menni? Minek néznek? Autónak? Na jó, egyezzünk ki 41-ben.
- Folyton csak sebességkorlátozás! És ha átlépem, mi lesz?
- Kroki rendőr a sarkon figyel, de nincs radarja. Padlógáz! 130-cal!
- Fessétek át a táblát: legalább négygel megszorozva.
- Szép sajt pálcikára tűzve. Megszerezzem?
- Ha negyvenessel jön a kocsí, engem bizony el nem üt!
- Hmm! 40-es tábla. Tán a leopárdútról a csi-gaösvényre tévedtem?
- Egy órája stoppolok, de senki fel nem vesz.

- Itt vagyok a semmi közepén, magányosan. Szia, tábla!
- Na mi lesz? Míg meg nem moccan, én sem támadok. De már nagyon éhes vagyok!
- Hová fajult ez a világ?! Hajdan 120 km/h volt az alsó határ.
- Te ott állsz az út végén... Várjak, vagy induljak? Esetleg énekeljek?
- Én vajon járműnek számítok? Vagy meg kell várnom, amíg 40 éves leszek?
- Ez biztosan az alsó határ, a felső pedig... a baleseti sebészet.

Takács Dávid, Kolozsvár; Sajter Klaus, Csíkpálfalva; Riedl-Kovács Csenge, Szatmárnémeti; a kolozsvári Református Kollégium IV.; a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskola III. B.; a sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskola III. D és IV. E.; a marosvásárhelyi L. Rebreanu Iskola IV. G osztálya; a lövétei III. és IV.; a szilágybagosi IV. B.; az ivói III.; a zabolai IV. B osztály

Szólj, szám!

1. Keressétek meg azt a szót, amelyik elő- vagy utótagként az alábbi szavak mindegyikével összetett szót alkot: csavar, ország, tej, szomorító, nagy, szép, mostoha, pót.
2. Melyik kör lehet szögletes? Keressétek minél több olyan szót, amelyikben a megfejtés magánhangzói szerepelnek ugyanolyan sorrendben.
3. Beszélni, írni csak pontosan, szépen – nyelvünkre is illik József Attila örökszép intése. A múlt hónapokban említettekén kívül bőven akad még szavunk, amelyek alig különböznek egymástól, mégsem mindegy, melyiket használjuk. Foglaltok rövid mondatokba őket: fáradtság/fáradtság, gondolkodik/gondoskodik, öröm/üröm, gondtalan/gondatlan, örült/örült.

Szó-móka

- A zöldségek közül a legkorábban a kínai kel.
Hol nyaralnak a hajléktalanok?
A járdaszigeten.
Hogy hívják az arab mackót?
Mohamedve.
Hogy hívják a fél fülére süket manót? Monó.
Mi a kicsi kecskebunda neve?
Bekecske.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:

www.napsugar.ro/megfejtések.php

Év végén!
3 díjat!
sorsolunk ki

Maszat Művész és a képes meseszöveg

Februárban saját, félbevágott portrétokat egészítettek ki rajzzal. Azt tapasztaltam, hogy szerettétek a fényképes ötletet. A mostani feladat is hasonlóan érdekes fényképkiegészítés: vonalakkal, színekkel, formákkal készíthetünk igazi vizuális meseszöveget.

A példamunkákat évekkkel ezelőtt kaptuk Szamosújvárról, Kis Norberttől és Rus Vastitól.

Év végén!
3 díjat!
sorsolunk ki

Keress képet,
ragaszd lapra, egészítsd ki, küldd el nekünk!

A februári pályázatunkra a szatmárnémeti M. Eliade III. D osztályából érkezett munkák közül Török Írisz és Oláh Dávid portréját közöljük.

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

Vass József illusztrátor egyik legfiatalabb munkatársunk.

A rajzolást én is, mint közületek sokan, firkálással kezdtem, bármilyen papírra, ami a kezembe akadt. Néha szüleim és nagyszüleim könyveibe is belefirkálgattam titokban, mint minden „rendes” gyerek.

Ha kisgyerekkoromra gondolok, eszembe jut, ahogy apu rajzol nekem... kocsit, paripát, rohanó huszárt kirántott karddal, vagy ahogy édesanyám igazítja a kezem a porcelángyárban, hogy a virágmotívum valamennyire hasonló legyen az övéhez, amit a csészekre és tányérokra rajzol. Ha meg az iskoláskoromra gondolok,

a sima lapú, nagy rajztömböt látom, ami mindenhova velem jön, és mindig kilóg a táskámból, meg a színes ceruzáim illatát érzem.

A legjobban a mesekönyvekre emlékszem, magyar népmesékre, melyeket sosem mulasztottam el lefekvés előtt olvasgatni. Tetszett a madár, ahogy kifújja a begyéből azt a sok kacskaringós vonalú virágot; én is szerettem volna ilyent rajzolni. Aztán addig próbálgattam, míg végül, amikor már az egyetemre jártam, egy nap az jutott eszembe, talán lehetne ezt egy életen keresztül csinálni – így lettem az, aki vagyok.

Tavaszi hava, május

Ezeket a színpompás kartonra varrt virágokat Ilyés Mária tanítónő szilágycsehi negyedikesei készítették az édesanyáknak.

Gáll Anna-Rózsa tanító néni gyulakuti diákjai is gyakorolták a varrást: a filcvirágok közepét pontosan, szépen felvarrt gomb díszíti.

Halvány alpra hófehér cérnával hímeztek virágfüzért Fodor Emőke és Juhos Helga tanítónők szamosújvári kisdíákjai, mintha halk szóval mondanák el szeretetüket anyáknak.

Táslávan Melinda tanító néni seprődi osztálya hálóval, kagylókkal díszítette az anyukáknak szánt virágcserepet.

Racolta-Papp Gabriella, Bartha Denise tanító néni tordaharaszti diákjának festménye

Kicsi szívem, kis virágom... Kali Hajnal tanító néni harmadikosai a marosvásárhelyi N. Bălcescu Iskolából szív alakú, tulipánt nyitó kártyát készítettek.

Ezt a tündérszép virágoskertet szintén a marosvásárhelyi N. Bălcescu Iskolából kaptuk, mégpedig Dobos Ágota tanítónő harmadik osztályától.

A kecses, tarka virágok Árpádon, Bunău Irén tanító néni harmadik osztályában nyíltak.

Bak Márta tanító néni kis muzsikusai a kolozsvári Zene-liceumból képzőművészként is megállják helyüket: ajándékdobozkákat díszítettek, és spriccolt háttérre kollázs mesevirágokat ragasztottak.

Hover Judit tanító néni tavalyi osztálya Magyar-gerőmonostoron kitért kezek közé ragasztotta az anyáknak szóló vallomást: nagyon-nagyon szeretlek.

Botka Ildikó diósadi tanítványainak csavart papírrózsái sosem hervadnak el.

Szinte érezzük a jácintillatot, oly élethűek Marton Irénke nyáradszeredai tanítványainak papírcsíkból pödört, fűrtös csokrai.

Szatmárnémetiben, a M. Eliade Iskolában Kováts Éva tanító néni osztálya origami virágokat hajtogatott az édesanyáknak.

Irkafirka

Anyucika a kedvedben jár,
akárhol kóborolsz, megtalál.
Neki elég egy szó: szeretlek,
mert te ezzel is

nagyon megleped.

Anyucika nem bánt,
mikor korán kelt,
mert az iskola fontos,
mint a házi kert.

Anyucika szeret, nem bánt,
amikor elszakad a ruhád.
Hogy lehet megtanulni
ilyen jó anyuka lenni?
Mert az biztos, hogy ehhez
az iskola nem ért.

Szőcs Tamás, Gyergyóditró

Lunka Kinga,
Nyárádszereda

Bartalis Szidónia,
Székelyudvarhely

Nagyanyó már nagyon fáradt,
Minden nap sokat fárad,
Szerencsére nagyanyót
Felvidítja nagyapó.

Nagyon szeret szőni, fonni,
Unokáknak kesztyűt kötni,
Meleg, puha kesztyűket,
Hogy ne fázzon a kezetek.

Nagyapótól kérdezik
Minden reggel, hogy mit eszik.
Erre ő meg azt mondja,
Döntsön a ház asszonya.

Ivácson Nikoletta,
Gyergyóremete

Orbán
Andrea,
Kibéd

Mitrea Vivienne,
Ákosfalva

Hogyha belépsz
templomunkba,
azt hirdeti ott a tábla,
hogy itt volt megalapítva
Erdély presbitériuma.
Ebben is első Gálfalva
egész Erdélyországba'.

Kutatta sok levéltáros,
mit írt Szentiványi János
lelkipásztor-esperes:
újítani nem volt rest.
Háromszáz és ötven éve
emlékeznek a nevére.

A templomunk épülete
is őseink öröksége,
a fiaknak büszkesége:
értéket visz a jövőbe.
Erre büszkék lehetünk,
Isten legyen mivelünk!

Szabó Márk János,
Vámosgálfalva

Szuhányi Jázmin,
Krasznahorvát

**Vita Piroska tanítónő
disznajói osztályának
versei:**

Vajon mi lehet ez?
Hasonlít a ketteshez,
nyaka hosszú,
teste karcsú és fehér.
Nincs szebb ennél.
Élőhelye a tó.
Mi lehet ez?
Talán a hattyú?

Vita Viktória

Van egy kutyám, nem harap.
Fogai közt minden nap
három csonti végét várja,
így készül a kutyabálba.
Rövid farkát megcsóválja,
kajla fülét tágra nyitja,
pöttyös szőrét kisimítja,
indulhat is a buliba.

Nagy Roland

Anya megy a macska után,
macska megy a farka után.
Farka megy a feje után,
s a feje viszi anya után.

Ösztön viszi egér után,
anya megy a seprű után.
Egér szalad a lyukba,
s a macska marad anyuval.

Kerekes Ágota

Volt egyszer egy mese-erdő,
Ahol fák, míg szem ellát,
Középen volt egy tisztás,
Hol tündér, manó
vidáman szaladgált.

A manógyerek nagy mosollyal,
Vigan, madárhúzta makkhintoval
Repült be az iskolába,
Hol kacagás és öröm várta.

**Molnár Csenge,
Magyarlóna**

**Futó Eszter Sára,
Zilah**

**Széplaki Napsugár
Dorottya, Nagyvárad**

**Irimia Kari István,
Gyergyószentmiklós**

Únatkozik?
Megunta az
egyedüli sétát?
Van erre megoldás!
Válassza a tacskot!
Szórakoztat, megvéd,
hűséges, játékos
és kiváló sétapartner!
Bővebb információkért
látogassa meg
honlapunkat:
www.tacsko.ro.

**Zoltáni Márk,
Fekete Edmond,
Sajgó Tamás,
Sepsiszentgyörgy**

Varázserdő kapuja
megnyílt újra mára.
Sok vendéget vár a
varázserdő tája.

**Tófalvi János,
Székelyudvarhely**

Volt egyszer egy mesekert,
Abban minden énekelt.
Kedves, kicsi, szorgos hangyák
Cipelték a kenyérmorzsát.
A tündérek énekeltek,
Apró manók tánca keltek.
A pacsirták fütyörésztek,
Az állatok beszélgettek.
Örült, aki arra járt,
Akár tél volt, akár nyár.
Ilyen volt a mesekert,
Sajnos megszűnt, vége lett.
De még mindig láthatod,
Ha meséskönyvben olvasod.

**Nagy Evelyn-Adrienn,
Marosvásárhely**

Címlap:

**SZILÁGYI TOSA
KATALIN**

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR- EDITURA S.R.L.
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

KÖZSABÓSZÁ

üzenetei

A szatmárnémeti 10-es Iskola 24 harmadikosai közül 16-an sportolnak – írta büszkén Baranyai Zsuzsa tanító néni.

Krisztián Maja a legsikeresebb: többszörös országos- és Európa-bajnok fitness tornában, a világbajnokságon pedig tizedik lett.

Kovács Máté öt éve karatézik. Rengeteg érmet szerzett már. 2017-ben a megyei Karate Bajnokságon kata és kumite kategóriában is megszerezte az első helyet.

Sportolj,

és küldj fényképet magadról!

A marosvásárhelyi Dacia Iskola harmadikosai is szeretnek sportolni. Páll Annamária tanító néni már bemutatott néhányat közülük. Borsos Izabella Anna gyorskorcsolyázik, de ha nincs jég, görkorcsolyával is megnyeri a futamokat. A gyors és ügyes Kiss Hunor a kézilabda barátja, és csapatának lelke.

Olvass,
és küldj
rajzot róla!

Osztályom igazi csapatmunkával, különleges módszerrel készített rajzot egy vers alapján. Egy tanuló egy alkalommal csak egy vonalat húzhatott, s a társa folytatta az elkezdett vonalat, továbbgondolva, hogy az előtte levő mit szeretett volna rajzolni. Így járt körbe a ceruza, s így született a kép. Sőt, a kép alapján egy mese szövődött, ugyan-csak közös erővel – mesélte Halász Mónika, belényesi tanító néni.

Küldj
képet
osztályodról!

Ekkora a szeretetünk, anya! – mondták Csurka Tünde tanítónő harmadikosai a nagybányai Németh László Líceumban, és végtelen szeretetükhöz mért három óriási tulipánt szabtak a kicsik mellé ráadásnak.

E lapszám támogatói:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
ALAP

RMDSZ
COMMUNITAS
ALAPITVÁNY

Ára 4 lej, 400 Ft

9 771221 775008 19701 >